

TORBORG
AALEN LEENDERTS

NÅR
HJERTET
SØKER,
GUD KONFRONTERER

En personlig fortelling

REM

En personlig fortelling

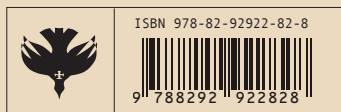
Mange kjenner Torborg Aalen Leenderts forfatterskap; bøker om Gud og lidelse, brytninger mellom troen og livet – og det betimelige spørsmålet: *Er Gud en kjærlig Gud?*

I denne boken er det forfatterens *personlige fortelling* vi møter. Troshistorie gjennom lys og mørke. Hun forteller om mennesker som kunne forstå og berike, med overraskende erfaringer av Guds uforklarlige nærvær flettet inn. Eksistensielle brytninger skulle likevel hyppig få prege livet. Broren Gunnars utfordringer var et bakteppe; her får vi del i et paradoksalt vakkert mønster vevd inn i bokens linjer. Men også derfor: Når Leenderts midt i livet slipper ærligheten til – er det hennes egen knyttede hånd som blir løftet mot Gud, i smerte, avmakt og sinne.

Likevel er dette en håpets fortelling; en tillitsfull hverdags-tro bryter langsomt fram, vendt mot *trøstens* Gud. Et levende håp om at Guds kjærlige hånd rekker lengre enn vi ser – for oss selv og for alle andre.

«En fortelling om veier til håp og tro gjennom et krevende landskap. Den vil inspirere mange.»

Dagfinn Høybråten, generalsekretær i Kirkens Nødhjelp

Når hjertet søger Gud

konfronterer

✓

Foto: Harold Leenderts

Torborg Aalen Leenderts (f. 1947) er sosionom med videreutdanning i familierapi.

I kombinasjon med yrkesfaglig praksis og undervisning, har Leenderts hatt et markant forfatterkap gjennom en årrekke, også etter at hun gikk av med pensjon i 2014.

Hun har tidligere bl.a. utgitt *Når glassflaten brister* (Verbum 2005) som hun ble tildelt *Emmausprisen* for, *Gud og det vonde* (Verbum 2011) samt *I møte med lidelsen – finnes det en kjærlig Gud?* (Kom forlag 2108).

Torborg Aalen Leenderts

Når *hjertet* søker ^{konfronterer} Gud

En personlig fortelling

Foto: Harold Leenderts

Efrem forlag 2022

© Efrem forlag 2022

ISBN 978-82-92922-82-8

Alle foto: Harold Leenderts

Billedredaktører: Harold Leenderts og Øyvind Lerø

Omslag og sats: Lerø design

Trykk: Scandbook

Satt med Le Monde Courier 10/14

Papir: Munken Premium Cream 115g

Efrem forlag, Follese

post@ | efremforlag.no

Forfatterens royalté av boken går i sin helhet til rehabiliterings-senteret Dorcas hus, som er drevet av Kirkens Nødhjelp sin partner Panzi Fondation (en organisasjon grunnlagt av Dr Mukwege) tilknyttet Panzi-sykehuset i Bukavu, Kongo. Dorcas hus tar imot kvinner som har vært gjennom operasjoner etter voldtekt; bl.a. traumebehandling og yrkesopplæring.

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Efrem forlag as er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov eller tillatt gjennom avtale med Kopinor, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk.

Innhold

Forord	9
Når barnetroen brister	11
En vending	13
Håpet	15
Invitasjonen	17
Gudsanklagen	21
Snakke sant nok	23
Det nødvendige språket	25
Inn i virkeligheten	27
Splittelsen	29
Akte lidelsen	33
Godheten	37
Hvem er du Gud?	41
Gud – en fremmed	43
Gud og gudsbildene	45
Dømmekraften	47
Guds makt – et vendepunkt	49
Kjærlighetens makt – et nytt blikk	53

Troens øye – hjertets blikk	55
Gud – fortsatt et mysterium	57
Guds ansvar - menneskets ansvar	59
Ettertanken	61
Guds velsignelse	65
Under alle dyp	67
Med åpent sinn	73
Ømheten	75
Være hos Gud	79
Det vanskeligste	81
Håpets teologi	83
Oppgjørets dag	85
Tilhørigheten	87
Trøsten	91
Litteratur	95

Til minne om Gunnar, i taknemlighet

Forord

I denne boken forteller jeg min troshistorie. Tekstens røde tråd er min søking etter kjærlighetens Gud – og hvordan Gud er kommet meg i møte. Gradvis, over mange år har gudsbildet mitt endret seg. Prosessen startet da jeg som ung voksen helt overraskende mistet troen på Guds kjærlighet – ja gudstroen i det hele tatt. I møte med smertefull lidelse gikk barnetroen tapt. Samtidig trengte jeg Gud mer enn noen gang. Å gi slipp på at det fantes en Gud, var en umulighet.

Min søking etter Gud har vært drevet fram av ett dirrende spørsmål; et rop: «Gud hvor er du i lidelsen?» I tilbakeblikk har jeg forstått hvor mye hjelp jeg har fått gjennom mennesker og sammenhenger jeg har kommet i kontakt med – og ikke minst bøker. Det har vært en vei – ofte krokete – gjennom det ubegripelige og ordløse til en større klarhet. Det var ikke svarene jeg fant – det var Gud.

Etter hvert oppdaget jeg at svært mange mennesker strever med de samme spørsmålene som jeg har gjort – ofte alene, uten noen å dele dem med. Denne erkjennelsen har gitt meg et ønske om å gi videre noe av det jeg selv har fått – i fortellingens form. Av egen erfaring vet jeg at andres fortellinger kan gi gjenkjenning og språk for det vi selv står oppe i.

Når barnetroen brister

Jeg vokste opp i en kristen familie og hadde en trygg og enkel barnetro. På barnerommet hang det klassiske bildet av barn med englevakt, der to små barn går over en bro med store sprekker – storesøster og lillebror. Under broen er det en buldrende foss. Over barna, med ustrakte hender, er det en stor og vakker engel. Jeg lå ofte i sengen og så på bildet, det var så vakkert. Men hva det sa om å tro på Gud, tenkte jeg ikke på.

Som ungdom var jeg med i kristent ungdomsarbeid og husker at jeg tenkte på troen min som sterk. I etterkant har jeg heller tenkt at den var uprøvd og ikke hadde brynt seg på virkeligheten enda.

Som ung voksen kom jeg i berøring med mye lidelsesfylt. Min tre år yngre bror, Gunnar, ble alvorlig psykisk syk. Som sosionomstudent fikk jeg samtidig et møte med mange tunge livsskjebner. Da jeg sluttet på sosialskolen, oppdaget jeg at jeg ikke trodde lenger. Hvor og hvem Gud var, ante jeg ikke. Og heller ikke hvor det var blitt av troen min.

Det tok meg flere år før jeg fikk ord for hva som hadde skjedd med troen. Jeg hadde opplevd å falle ned i fossen. Ingen engel hadde beskyttet meg. Ingen bønner hadde forandret på min brors lidelse. Jeg opplevde å kave alene, Gud var blitt som en fremmed. Kristne talemåter om Guds

kjærlighet var som tomme blikkbokser, de klang hult.

At troen er en levende relasjon som kan bli skadet slik andre relasjoner kan, hadde ingen fortalt meg. At tilliten til Gud kan gå tapt slik tilliten mellom mennesker kan det, ante jeg ikke. Inn i møtet med det lidelsesfylte hadde ikke troen hatt noen stemme. Den var blitt som et vanskjøttet barn, mens jeg selv på et vis var blitt bråmoden.

En vending

Bare ett år etter at jeg var ferdig på sosialskolen, skjedde det noe uventet og avgjørende. Det hadde hendt noe i livet mitt som gjorde meg veldig fortvilet. Jeg kjente meg overveldet av smerte. Ganske sent på kvelden samme dag oppsøkte jeg en kristen mann som jeg hadde spesiell tillit til. Det vonde bare rant utav meg. Mannen møtte meg på en varm og lyttende måte. Han nevnte flere bibelsteder som kunne være en trøst. Og han sa at han skulle be for meg. Begge deler tok jeg til meg. Samtidig opplevde jeg at han ikke helt forsto hva som gjorde så vondt.

Da jeg våknet neste morgen, ble jeg veldig overrasket. Jeg glemmer det aldri. Jeg var tilbake i troens verden, jeg kan ikke si det på noen annen måte. Etter den dagen kunne jeg si at jeg trodde på Gud uten å kjenne meg falsk. Det virket uforklarlig, men slik var det.

Anfektelsene og alle spørsmålene mine til Gud var derimot ikke løst. De viste seg fortsatt å være like aktuelle. Men jeg hadde fått en trygghet for at Gud ikke hadde forlatt meg, men vært der hele tiden.

Håpet

Det jeg etter hvert skjønnte at jeg strevde med, var tilliten til Gud. Kunne jeg regne med Gud i livet mitt, brydde han seg virkelig?

Det var utpå ettermiddagen en høstdag. Jeg hadde oppsøkt en kvinnelig sjelesørger som jeg hadde fått anbefalt. Vi satt inne i stuen hennes. Jeg delte med henne pinen og avmakten jeg opplevde i forhold til broren min. Lidelsen hans var bare blitt verre, tross utallige bønner. Jeg fortalte om den tilliten jeg hadde hatt til Gud i oppveksten og tomheten jeg kjente nå – og forvirringen. At ikke Gud gjorde noe ble på en måte det verste.

Måten sjelesørgeren lyttet på, gjorde veldig godt. Et sted inni meg skjønnte jeg at jeg klamret meg til en oppfatning av Gud som ikke hadde holdt i møte med livet. Sjelesørgeren bekreftet det som ante meg, at det var noen forestillinger om Gud jeg måtte gi slipp på. Hun forsto også at det ikke ville bli lett.

Da jeg sto i entreen og tok på meg kåpen, kjente jeg meg temmelig ribbet. Mange tårer var felt. Så hørte jeg henne si: *Men jeg tror at Gud er med oss i alt hva livet rommer på en mye mer omfattende måte enn vi er vant til å forestille oss.* Bare denne ene setningen. Jeg glemmer den aldri. Mitt indre

bilde fra entreen er like klart den dag i dag. Sjelesørgeren hadde gitt meg et håp om at jeg kunne få tilbake tilliten til at Gud brydde seg om meg, brydde seg om broren min og hvert eneste menneske.

Da jeg satt på banen hjem igjen, var jeg både sliten og glad. Det var så godt å bli lyttet til. Jeg kunne si alt som det var. Jeg kjente meg trøstet. Var det Guds kjærlighet?

Invitasjonen

Likevel – i årene som fulgte lot jeg nok de vanskelige spørsmålene om Gud ligge. Det var så mye som fylte tilværelsen. En dag gikk det opp for meg at jeg var kommet inn i en slags ørkenvandring når det gjaldt forholdet til Gud. Relasjonen til Gud hadde nesten tørket inn. Å be til Gud kjentes stadig mer kjedelig og meningsløst.

Midt i denne tørketiden fikk jeg overraskende en ny samtalepartner. Jeg underviste på Diakonhjemmet høyskole og ble bedt om å delta med noen studenter på en retreat hos St. Josephsøstrene. Vi skulle få et innblikk i åndelig veiledning innenfor ignatiansk tradisjon. Jeg syntes begrepet «åndelig» hørtes temmelig svevende ut. Det tiltalte meg ikke. Men siden jeg underviste diakonistudent, tenkte jeg at det var greit å bli med – for studentenes skyld.

For meg ble retreaten et vendepunkt. Jeg forsto at jeg fikk en mulighet til det jeg trengte mest; å få en veileder som ville følge meg i min søken etter Guds kjærlighet.

Jeg erkjente at jeg var kommet inn på et spor der jeg absolutt ville forstå Gud. Flere ganger sa veilederen min: «Legg fra deg tankestrevet, la Gud være Gud. Du er bare et menneske.» Å ta inn denne utfordringen var lettere sagt enn gjort. Jeg ville ha forklaringer på lidelsens gåte

og ondskapens makt. Jeg ville ha en begripelig Gud. Å gi slipp på denne jakten har sittet langt inne. Fortsatt kan jeg falle tilbake i samme spor. Det er en slags fristelse – og samtidig et blindspor.

Jeg hadde ikke språk for det den gang, men jeg skjønnte det i ettertid: Det veilederen min oppmuntret meg til, var å gi slipp på å skulle kontrollere Gud. Jeg skulle flytte oppmerksomheten fra hodet og ned i hjertet og åpne meg for Gud på en ny måte, være helt ærlig. Å avkle meg på denne måten kjentes som et vågestykke.

Gudsanklagen

Da jeg gikk inn for å være helt ærlig mot meg selv, skjedde det noe jeg var helt uforberedt på: Et sterkt sinne steg opp i meg. Jeg oppdaget at jeg var full av anklager mot Gud.

Å sette ord på de sterke følelsene satt langt inne, opplevelsen av svik og likegyldighet. Veilederen min tålte og rommet alt. På et tidspunkt sa hun: «Kan du si dette direkte til Gud?» Utfordringen dreide seg ikke bare om å ta et skritt videre. Det var et stort sprang, noe nytt og skremmende. Si det *til* Gud? Skjelle ham ut? Anklage ham for svik og hjerteløshet? Dessuten, hvordan kunne jeg være ærlig overfor en Gud jeg ikke stolte på? Jeg visste at det gikk an å klage til Gud. Jeg kjente til klagesalmene i Det gamle testamentet. Men dette var noe helt nytt; å anklage Gud, gå i rette med ham.

Etter hvert forsto jeg at ikke bare klagen, men også gudsanklagen hører med til troens og Bibelens eget språk. Jeg oppdaget at klagesalmene er fulle av anklager mot Gud: «Hvorfor er du så langt borte når jeg trenger hjelp og skriker ut min nød? Min Gud, jeg roper om dagen, men du svarer ikke, jeg roper om natten og får ikke ro.» Den lidende Job uttrykker seg slik: «Hvorfor hjalp du meg ut av mors liv? Var jeg bare død før noe øye fikk se meg»

Ekstra mye betydde det da jeg oppdaget at anklagen til og med hører med til Jesu eget språk: «Min Gud, min Gud, hvorfor har du forlatt meg?» – ord han ropte med høy røst på korset.

Innenfor ignatiansk veiledning snakker man om åndelige øvelser. Å være helt ærlig overfor Gud ble en slik øvelse. Jeg måtte tråkke nye spor. Underveis oppdaget jeg at noe endret seg. Det var ikke lenger et meningsløst ork å snakke med Gud. Jeg kunne si alt som det var. Jeg kjente meg møtt. Den nye åpenheten gjorde også noe med tilliten til Gud.

Snakke sant nok

I oppveksten var det selvsagt at Gud var god. Jesus var jo god, og da måtte Gud være det også. Som ung voksen tenkte jeg fortsatt at Gud er kjærlighet. Det er jo evangeliets kjerne. Likevel kjente jeg ofte at noe skurret når jeg hørte om Guds kjærlighet – uten at jeg kunne sette ord på det. Jeg kunne bli provosert, noe jeg ikke opplevde som særlig fromt. Jeg spurte meg selv: *Hvorfor kan jeg ikke bare godta denne sannheten?*

Den som hjalp meg var Helene Horsfjord, med artikkelen: «Når sannheten ikke er sann.» Bakgrunnen var en fordypningsoppgave i systematisk teologi. Her har hun intervjuet kvinner som hadde vært utsatt for seksuelle overgrep i oppveksten – innenfor en kristen sammenheng. Det viste seg at kvinnene, i tillegg til andre skader, også hadde fått alvorlige skader i sitt gudsbilde og i sin gudsrelasjon. På spørsmål om hva de tenkte om Gud, svarte de det de hadde lært, at Gud er kjærlighet. Men de ble også spurt om hva slags forhold Gud hadde til dem – og hva slags forhold de hadde til Gud. Svarene her var knyttet til skam og skyldfølelse, svik, usikkerhet og frykt. Det kunne være forestillinger som: «Gud må jo mene at jeg fortjente overgrepene når han lot det skje», eller «Gud som har sett

alt synes sikkert at jeg er skitten». Når Gud bare er god, måtte overgrepene skyldes noe ved dem som personer.

Skadene som også inkluderte kvinnenens selvbilde, kalles Horsfjord for *religiøse skader*. Hun ser dem i sammenheng med sider ved måten troen er blitt formidlet på. I oppveksten hadde kvinnene hørt at Gud elsker alle, er allmektig og ser alt. At det likevel er mye vondt og ondt i tilværelsen, ble ikke sagt like klart – kanskje ikke i det hele tatt. Formidlingen var ikke usann, men *utilstrekkelig*, fremhever Horsfjord. Å si at Gud er god uten å si noe om alt det vonde som likevel skjer, gir grobunn for religiøse skader.

Det var dette jeg hadde savnet – at vi snakker sant nok om Gud og livet. Blir de gode ordene om Gud stående alene, kan de kjennes som en halv sannhet. Det gikk opp for meg at jeg som ung voksen hadde fått en religiøs skade. Gud hadde vendt meg ryggen – slik kjentes det. Da barnetroen brøt sammen, hadde jeg ikke noen språkverden å bevege meg inn i som kunne hjelpe meg.